

Feltnotat om Midgardsblot

AV JANE SKJOLDLI OG FREDRIK GREGORIUS

Som andre festivaler er Midgardsblot mye forskjellig på én gang. Det er et fire dager langt arrangement med en rekke konserter, faglige og populærvitenskapelige foredrag, sosiale sammenkomster, og et marked med både kommersielle, ideelle og private aktører. Det er også et reisemål og et sted hvor det samles mennesker med interesse for svartmetall, norrøninspirert musikk (også kalt *neofolk*, *dark Nordic folk*, eller en blandingsvariant) eller begge deler.

Mens man står i kø foran vognene hvor man henter billetter i form av festivalarmbånd, kan man lese gullskrift på et stort, svart banner: «Welcome home». Banneret fungerer som en portal inn til et område omgitt av Midgard Vikingsenter og Borrehaugene, av skog, strand, sjøutsikt og store gamle trær. På vei til festivalområdet går man langs «Bifroststien», som nå har fått en fire meter høy treskulptur av Bifrosts mytiske vokter, Heimdall. Skiltet peker i retning konsertområdet, hvor et rekonstruert langhus tårner over innhegningen, dekorert med svarte bannere, gyldne bokstaver og runer, og et stilisert dyrehode som kalles «Midgardsdyret». I dette feltnotatet skisseres et innblikk i vårt feltarbeid ved Midgardsblot i 2022 og 2023.

ARRANGEMENTET MIDGARDSBLOT

Midgardsblot er et årlig arrangement (2015–) som avholdes ved Borre i Vestfold i midten av august og som de siste to årene har vart fra onsdag ettermiddag til lørdagsnatt. Festivalen er et samarbeidsprosjekt mellom museet Midgard Vikingsenter, Horten kommune, Vestfold fylkeskommune, Kulturrådet og det svenske kommersielle selskapet Grimfrost,

som har en nettbutikk hvor det selges effekter som populært assosieres med vikinger og norrøn fortid.

Rammene for Midgardsblot er svartmetall, norrøninspirerte kulisser og vikingtematiserte aktiviteter, mat fra forskjellige kulturer, øl i gjenbrukbare plastbegre og hygge rundt spredte bål. Mellom festivalområdet og stranden ligger Borrehaugene – gravhauger som lenge ble tolket som nekropolis for ynglingeætten Snorre Sturlason omtaler i *Heimskringla*, en tolkning nyere tids forskning har reist en rekke spørsmål ved (Vestfold fylkeskommune 2018). Midgardsblot er også både tid og sted for en rekke former for ritualisering, herunder åpningsseremonien som er blitt kalt et *blot* siden det først ble utført ved åpningen i 2015.

MIDGARDSBLOT I TID OG ROM

Innenfor *Back to Blood*-prosjektets rammer nærmer vi oss Midgardsblot som et kulturelt fenomen og vier ekstra oppmerksomhet til de mange elementene som er religionsvitenskapelig interessante. Hvordan kan vi forstå festivalens nasjonale, internasjonale og transkontinentale appell? Hvorfor kommer folk til en norrøninspirert metalfestival på Borre fra USA, Canada, Australia, Israel, Indonesia og Venezuela? Hvordan opplever de festivalen? Hvorfor kommer noen tilbake år etter år? Hvordan kan vi tolke deltakernes forhold til forskjellige låter, musikere og sjangrene de opererer innenfor? Hvordan forholder dette seg til deltakernes religiøse identitet(er) og orientering(er)? Hva er forholdet mellom Midgardsblot, vikingentusiasme og norrønorientert samtidsreligion? Hva med plasseringen ved Borrehaugene, norrøninspirert populærkultur og eskatologi? Hvilken rolle spiller den historiske norrøne fortiden i dette komplekse bildet? Dette er noen av spørsmålene vi tar utgangspunkt i for å studere festivalen.

Midgardsblots transnasjonale sosiale dimensjon kan preliminært beskrives som en møteplass mellom minst tre subkulturer: svartmetallere, vikingentusiaster og norrønorienterte hedninger. Subkulturene kan delvis tilknyttes visuelle særpreg som uttrykkes via klesstil og delvis via hvilke konserter deltakerne foretrekker. Ettersom festivalen skrider

frem, observerer man imidlertid at flere og flere deltakere iføres festivalens egne merkeklær, fremfor alt hettegensere med festivalens logo. M-runer – ofte kalt *mannaz* og tolket som symbol på *mennesket* – pryder hetter i flere farger. Er det et festival-*communitas* vi ser ta form og uttrykkes når solen går ned og augustkveldene blir kjølige? 666 kroner (!) er kanskje en overkommelig pris for å ikke fryse?

METODEBESKRIVELSE

Med spørreundersøkelser, intervju og kontakt med arrangører forsøker vi å finne ut hvordan vi kan beskrive hva Midgardsblot betyr for deltakere, arrangører og artister og analyserer festivalen som et slags kulturelt og -religiøst laboratorium. Vi distribuerte en digital spørreundersøkelse i forkant av festivalen. Undersøkelsen for 2022 fikk 167 respondenter før datavask og så langt 139 i 2023 (den er fortsatt åpen). Den spør deltakerne blant annet om alder, kjønn, opphavsland, transportmidler, festivalplaner, roller, og hva som var viktigst for dem personlig ved Midgardsblot. Vi ber dem også indikere stedets betydning på ulike vis, i tillegg til vikingtematikkens og metaltematikkens betydning. Etterpå spør vi hvordan deltakerne identifiserer seg med tanke på religion og spiritualitet og i hvilken grad deres religiøse eller spirituelle identitet er viktig for dem. Til slutt inviterer vi dem til et oppfølgingsintervju.

28 respondenter sa seg villige til å stille til oppfølgingsintervju i 2022 og 36 i 2023. Noen intervjues i løpet av festivalen, mens andre intervjues i etterkant. Noen lyktes vi ikke i å få kontakt med. Den pågående spørreundersøkelsen, samt nye intervjuer i etterkant av Midgardsblot 2023, markerer avslutningen på datainnsamlingen knyttet til feltarbeid. I tillegg samler vi inn de dokumenter vi får tilgang til fra aktuelle aktører.

MIDGARDSBLOT SOM PILEGRIMSFERD – ER *HJEM* BORTE?

Én sak vi har bitt oss merke i er uttrykket «Welcome home». Hva slags *hjem* er Midgardsblot? Hvem er det *hjem* for og under hvilke omstendigheter? Hva betyr *hjem* i denne sammenhengen? Henviser det til tid,

til sted, til fellesskap, til en stemning? Hvordan konstrueres fellesskap på Midgardsblot, og hvilke maktstrukturer inngår i festivalens sosiale prosesser? Hvordan markeres og konfigureres Midgardsblot som *hjem* i møte med kategorier som religion og spiritualitet, politikk og kultur, kjønn og seksualitet, kroppslig og klesmessig utseende? Hva er *hjem* her og hvem er «velkommen»? Hvordan ritualiseres og lades *hjem* med mening fra ulike sider – av arrangører, deltakere, frivillige, artister og andre involverte? Hva kan vi lære om Midgardsblot dersom vi tolker det som en pilegrimsferd? Er ikke litt av poenget med en konvensjonell pilegrimsferd nettopp at man må dra bort fra det som teller som *hjem*? Hvis *hjem* da ikke er hjem, men hjem er borte og borte er hjemme, hva forteller det om hvordan festivaldeltakerne orienterer seg i verden og bygger sine identiteter sammen med andre? Sagt på en annen måte: Er *hjem* noe de finner hjemmefra? Hvorfor i så fall? Dette er noen av spørsmålene vi jobber ut fra og håper å kunne formidle gode svar på i en kommende bok.

REFERANSELISTE

Vestfold fylkeskommune. 2018. «Borrehaugene.» <https://www.vtfk.no/meny/tjenester/kultur/kulturarv/kulturarvartikler/borrehaugene/> [15. august 2023]